Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3

Nr. Wilno, dn. 23 kwietnia 1931 roku. 427.

Treść numeru:

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

-----oooo0ooooo-----

---ooo§ooo---

----0----

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

H i s t o r j a B a n k u L i t e w s k i e g o .

"Lietuvos Ukis" Nr.5 /68/ z maja 1928 r.

Bank Litewski rozpoczął swą działalność w październiku 1922 r., z chwilą wprowadzenia własnej waluty. Statut Banku Litewskiego przyjęty został przez Sejm Ustawodawczy dn.11 sierpnia 1922 r. i ogłoszony w "Vyriausybes Žinios" z dn.29 sierpnia 1922 r. w Nr.104-tym, pozycja 818. Pierwszy artykuł ustawy tej głosi: "Zadaniem Banku jest regulowanie obrotu pieniężnego na Litwie, ułatwianie wypłat pieniężnych w kraju i zagranicą, realizacja stałego systemu pieniężnego w Republice Litewskiej i pobudzanie rozwoju rolnictwa, przemysłu i handlu".

Przed wojną na Litwie były w obiegu pieniądze rosyjskie i sprawę kredytową regulowały ogólne instytucje kredytowe. Wojna światowa przerwała ostatecznie łączność Litwy z carską Rosją i z rosyjskiemi znakami pieniężnemi. Wprawdzie jeszcze podczas okupacji niemieckiej kursowały na Litwie pieniądze rosyjskie, lecz wprowadzona już została marka niemiecka według kursu: rubel papierowy lub srebrny odpowiada 1,66 mk., zaś rubel złoty - 2,16 mk. Na podstawie rozporządzenia z 25 kwietnia 1916 r. kurs rubla został podwyższony do 1,77 mk za rubel papierowy. Niemal w tym samym czasie /rozporządzeniem z 17 kwietnia 1916 r./ powstała przy "Ostbank für Handel und Gewerbe" /Bank Wschodni dla handlu i przemysłu/ Darlenskasse Ost" /Kasa pożyczkowa na Wschodzie/, której zadaniem było emitowanie t. zw. "obostów" i pełnienie funkcyj Banku Państwowego w okupowanej przez Niemców Litwie. 16 sierpnia 1916 r. nowy ruble "obost" były ogłoszone jako prawne znaki pieniężne na Litwie według kursu jeden rubel - 2 mk. Z biegiem czasu ruble "obost" zostały zastąpione przez marki "obost" przyjmowane narówni z markami niemieckiemi. "Kasa Pożyczkowa" rozwinęła się w osobną instytucję kredytową, związaną z Reichsbankiem i wydawane przez nią pieniądze były legalnemi znakami płatniczemi aż do 1922 r., do chwili założenia Banku Litewskiego i wprowadzenia własnych banknotów.

Obieg "obostów" wyrażał się we wrześniu 1922 r. sumą 3.500 milj.mk. co odpowiadało 17 milj.litów. Tak znikomą wartość kursujących "obostów" przypisać należy inflacji, gdyż jeszcze w grudniu 1918 r. "obosty" w obiegu na sumę 290,90 milj.mk. przestawiały wartość 363,62 milj.litów.

Bank Litewski rozpoczynając swą działalność musiał swój fundusz walutowy oprzeć na kapitale zakładowym i nowych oszczędnościach obywateli Litwy. Tem się też tłumaczy, że trzeba było niemal roku zanim zapas złota i walut Banku Litewskiego wyniósł 50 milj. litów, czyli sumę 7 razy mniejszą od wartości "obostów" w grudniu 1918 r.

Poniższa tabelka ilustruje pokrycie mitowanych banknotów w czasie od 31.XII.1922 r. do 31.III.1928 r.:

Data	Pokrycie w złocie	Pokr.w walut. wysok.	Pokr. Ogólne	Bankn.w obiegu.	Współczynnik proc.pokrycia banknotów.
31.XII.22	15.190,0	17.953,0	33.144,5	30.228,0	109,65
31.III.23	15.819,0	28.552,0	44.422,0	42.362,0	104,86
30.VI. 23	16.292,0	35.520,0	51.902,5	48.577,0	106.85
30.IX. 23	16.389,0	37.202,0	53.714,5	53.564,0	100,28
31.XII.23	16.446,0	46.522,0	63.095,5	60.074,0	105.03
31.III.24	24.134,0	56.747,0	80.910,5	71.247,0	101.91
30.VI. 24	24.481,0	55.385,0	79.911,0	67.863,0	117,75
30.IX. 24	25.382,0	50.503,0	75.902,5	74.481,0	101,91
31.XII.24	30.779,0	62.258,0	93.067,5	92.983,0	100.09
31.III.25	32.862,0	56.705,0	89.574,5	94.033,0	95,26
30.VI. 25	33.351,0	34.572,0	67.946,0	79.277,0	85,71
30.IX. 25	33.648,0	24.768,0	58.439,0	81.091,0	72.07
31.XII.25	32.285,0	30.399,0	65.525,5	81.918,0	79.87

Data	Pokrycie w złocie	Pokr.w walut. wysok.		Banknoty w obiegu.	Współczynnik proc.pokrycia banknotów.
31.III.26 r.	30.289,0	37.685,0	72.234,5	90.039,0	80,23
30.VI. 26"	30.500,0	26.998,0	60.899,5	79.471,0	76,63
30.IX. 26"	31.050,0	22.769,0	56.653,0	75.838,0	74.70
31.XII.26"	31.361,0	37.182,0	71.117,0	86.793,0	81,94
31.III.27"	31.404,0	42.070,0	75.949,5	91.113,0	83,36
30.VI. 27"	31.649,0	39.929,0	74.047,0	87.077,0	85.04
30.IX. 27"	32.358,0	38.360,0	73.154,5	88.466,0	82,69
31.XII.27"	33.200,0	51.564,0	87.085,5	96.609,0	90,14
31.III.28"	34.199,3	53.857,6	90.314,5	101.537,0	88,95

Z powyższej tabelki wynika wyraźnie, że Bank Litewski wzorowo się wywiązywał z przyjętego na siebie zadania wprowadzenia w życie stałego systemu pieniężnego w Republice Litewskiej. Pokrycie w złocie i walutach wysokocennych nigdy nie było niższe niż 72% w stosunku doznajdujących się w obiegu banknotów. Kurs lita był też cały czas stały, wahając się w minimalnych granicach 10,04 lt.-10,12 lt. za jednego dolara.

W 1925 r. Ministerstwo Finansów sprowadziło do kraju bilon aluminjowy i srebrny na sumę 17,8 milj.litów. Bilon ten Bank Litewski przejął na siebie i puścił w obieg narówni z banknotami. Obieg bilonu srebrnego przedstawiał się w czasie 1925 r. - 31.XII. 1927 r. jak następuje

Rodzaj monet.	Otrzym.z Min.Fin. Monet.	Lt.	Puszczono w obieg do dn.31.XII.27r. Monet.	Litów.	Saldo w dn. 1.I.1928 r. Monet.	Litów.
1-litowe	3.599.992;	3.599.992;	2.116.548;	2.116.548;	1.483.444;	1.483.444
2 "	2.699.993	5.399,986;	1.442,070;	2.884.140;	1.257.923;	2.515.846
5 "	899.994	4.499.970	771.236	3.856.180	128.758	643.790
Ogółem:	7.199.979;	13.499.948;	4.329.854;	8.856.868	2.870.125;	4.643.080

Obieg bilonu bronzowo-aluminjowego przedstawiał się jak następuje: Otrzymano z Min.Finansów monet 1,5.10,20 i 50-cio centowych 29.274.990 sztuk na sumę 4 .299.998,28 lt; puszczono w obieg do dn.31.XII.27 r. 19.003.193 szt.monet na sumę 2.449.500,85 lt., saldo wyraziło się cyfrą 10.271.797 szt.monet na sumę 1. 850.497,43 lt.

Bank litewski posiada bardzo niewiele wkładów prywatnych, gdyż za bieżące rachunki nie wypłaca żadnych odsetek, zaś za wkłady terminowe płaci zaledwie 1/3 tego, co banki prywatne. O ile mimo tego w bilansach Banku Litewskiego pozycja wkładów i depozytów wykazuje stale kilkadziesiąt miljonów litów, większość tej sumy stanowią zawsze rachunki skarbowe. Tak więc Bank Litewski w swej polityce dyskontowej i kredytowej zależy nie od wkładów prywatnych czy skarbowych a tylko od bilansu handlowego całego kraju. Gdy Bank w swych stosunkach z importerami i eksporterami otrzymuje więcej walut obcych, udziela wtedy szerszych kredytów. W miarę zaś zmniejszania się dopływu walut obcych, Bank kredyty ogranicza.

Bank kredytuje w pierwszym rzędzie te gałęzie gospodarstwa krajowego, które w swych wynikach działalności zwiększają eksport /zwiększają zapas walut obcych/, lub zmniejszają import. Tak np. w dniu 1-go I.28 r. udzielił Bank Litewski następujących kredytów importerom: 1.473,30 tys.litów; eksporterom 19.541,90 tys.lit. rolnictwu 9.102,30 tys.litów; instytucjom kredytowym 21.119,30; przemysłowi 29.112,60; właścicielom domów 379,90 tys.litów; wolnym profesjom i urzędnikom 166,90; pożyczek lombardowych 123,10; innych pożyczek 1.783,40 tys.litów; ogółem 84.452,00 litów. Z powyższego wynika, że na eksport przypadło do 25% ogółu kredytów; na rolnictwo około 15%, zaś wraz z instytucjami kredytowemi, które są przeważnie o charakterze rolniczym - 22%. Najwięcej kredytów przypada na przemysł /około 35%. Przemysł bowiem bezpośrednio przyczynia się do

Główne źródło dochodu Banku Litewskiego stanowią odsetki od dyskontowanych weksli i pożyczek. Pozatem Bank Litewski czerpie dochody z korespondentów zagranicznych w postaci odsetek, otrzymywanych z banków zagranicznych z tytułu zdeponowanych tam sum w walutach obcych. Wreszcie spory zysk przynoszą też operacje walutowe.

Co się tyczy wydatków na pierwszem miejscu stoją wydatki administracyjne, na drugiem zaś - czysty zysk . Byłby on znacznie większy, gdyby nie straty wynikłe z powodu likwidacji kilku instytucyj jak np. w banku dla handlu i przemysłu. Sporo też kosztuje druk banknotów.

Dochody Banku wyniosły: w 1923 r. 3.847,94 tys.litów; w 1924 r. 8.987,06 tys.litów w 1925 r. 8.969,12 tys.litów w 1926 r. 6.903,87 tys.litów w 1927 r. 8.235, 27 tys.litów.

Wydatki Banku wyniosły w 1923 r. 2.847,72 t.lt.; w 24 r. 6.137,06 tys.lt. w 1925 r. 6.619,12 tys. litów; w 26 r. 5.801,37 tys.litów; w 27 r. 6.529,71 tys.lt.Skoro się doliczy do tego czysty zysk, który w odnośnydh latach wyniósł odpowiednio 1.000,21 tys.lt; 2.850,00; 2.350,00; 1.102,50; 1.705,56 tys. litów, to otrzymamy ogólne sumy wydatków 3.847,93; 8.987,06; 8.969,12; 6.903,87; 8.235,27.

Jeżeli chodzi o podział czystego zysku, to przedstawiał się on jak następuje: w 1923 r. na kapitał rezerwowy 100 tys.litów; na dewidendę dla akcjonarjuszy 900 tys., na tantjemy 0, dla państwa 0, do rozporządzenia zgromadzenia akcjonarjuszów 21 litów, w 24 r: 285 tys.lt.; 1.440,00 tys.lt.; 160,50 tys.litów; 723,00; 241,50. W 1925 r.:235 tys.lt.; 1.440 t.lt.; 115,50; 453 tys.; 106,50; w 1926 r. 110,25; 960 tys. 0; 0; 32,25. W 27 r. 171 tys.; 1.200 tys. 57,46; 172.37; 104,73.

-----ooooo0ooooo-----